

Wyrok z dnia 20 listopada 1997 r.

II UKN 344/97

Wadliwe rozliczenie przez pracodawcę składek na ubezpieczenie społeczne, spowodowane błędną informacją oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie zwalnia pracodawcy od zapłaty kwoty stanowiącej różnicę wynikającą z takiego wyliczenia a kwotą należną za okres nieprzedawniony.

Przewodniczący SSN: Zbigniew Myszka, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar,
Stefania Szymańska (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 1997 r. sprawy z wniosku Miejskiego Ośrodka Pomocy w O.Ś. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o ustalenie wypłaty zasiłków chorobowych, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 28 lutego 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z 24 listopada 1995 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w K. obciążył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w O.Ś. kwotą 42.125 zł 80 gr z tytułu rozliczenia zasiłków chorobowych wypłacanych pracownikom za okres od lipca 1993 r. do kwietnia 1995 r. W uzasadnieniu podano, iż zakład pracy rozliczał zasiłki chorobowe z funduszu ZUS, a jako jednostka podległa samorządowi terytorialnemu, powinien wypłacać zasiłki z własnych środków. Organ rentowy nie naliczył odsetek i kary pieniężnej.

W odwołaniu od powyższej decyzji Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w O.Ś. zakwestionował tę decyzję i wniósł o jej uchylenie, podnosząc, iż winę za zaistniałą sytuację ponosi wyłącznie organ rentowy.

Sąd Wojewódzki uznał, iż odwołanie jest zasadne i wyrokiem z 27 czerwca

1996 r. uchylił zaskarżoną decyzję. Sąd stwierdził, między innymi, iż bezspornym jest, że 2 sierpnia 1993 r. ZUS Oddział w K. wystosował do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w O.Ś. pismo, w którym poinformował, że z dniem 5 lipca 1993 r. weszła w życie ustawa z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U. Nr 11, poz. 50), która uchyliła ustawę z dnia 26 lutego 1982 r. o opodatkowaniu jednostek gospodarki uspołecznionej (jednolity tekst: Dz. U. z 1987 r. Nr 12, poz. 77). W związku z tym, zasiłki chorobowe za okres choroby od 5 lipca 1993 r. powinny być rozliczane w części II deklaracji rozliczeniowej, a nie jak dotychczas w części IV, ponieważ podlegają potrąceniu ze składek na ubezpieczenie społeczne. Zgodnie z tą decyzją i interpretacją organu rentowego, potwierdzoną - co jest bezsporne - w rozmowie telefonicznej z pracownikiem ZUS, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w O.Ś. dokonywał rozliczeń zasiłków chorobowych, potrącając je ze składek na ubezpieczenie społeczne. Obecnie organ rentowy, odmiennie interpretując § 19 i 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 czerwca 1983 r. w sprawie zasad obliczania zasiłków z ubezpieczenia społecznego oraz pokrywania wydatków na te zasiłki (Dz. U. Nr 33, poz. 57) uznał, iż Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej winien być traktowany jako uspołeczniony zakład pracy. Żądanie zwrotu dochodzonej kwoty przez ZUS - Oddział w K. spowodowane zostało wyłącznie odmienną interpretacją przepisów przez ten Oddział. Pismo z dnia 2 sierpnia 1993 r. należy uznać za decyzję organu rentowego, na mocy której Ośrodek nabył prawo do sposobu naliczania wypłaconych zasiłków. Z uwagi na zasadę pewności prawa, brak jest podstaw do skutecznego domagania się przez organ rentowy zwrotu przez Ośrodek dochodzonej kwoty, zaliczonej na poczet składek ubezpieczeniowych.

W uwzględnieniu rewizji organu rentowego, Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z 28 lutego 1997 r. zmienił wyrok Sądu Wojewódzkiego i oddalił odwołanie.

W motywach wyroku Sąd Apelacyjny wywiódł, między innymi, iż poza sporem jest, że obowiązek wypłaty zasiłków chorobowych pracownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w O.Ś. obciążał ten Ośrodek, a to stosownie do art. 48 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143 ze zm.). Ośrodek ten miał zatem także obowiązek stosowania przy rozliczaniu zasiłków przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 czerwca 1983 r.

w sprawie zasad obliczania zasiłków z ubezpieczenia społecznego oraz pokrywania wydatków na te zasiłki (Dz. U. Nr 33, poz. 157 ze zm.), a zwłaszcza § 19 rozporządzenia. Niesporne jest również to, że błędne rozliczanie zasiłków chorobowych z funduszu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zamiast ze środków własnych na wynagrodzenia pracowników Ośrodka, spowodowane było mylną informacją Oddziału, zawartą w piśmie z dnia 2 sierpnia 1983 r. Brak jest jednak podstaw do uznania tego pisma za decyzję, ponieważ w sprawie nie zachodziły warunki do jej wydania. Tym bardziej nie można uznać, by na mocy tej "decyzji" - jak to przyjął Sąd Wojewódzki-Ośrodek "nabył prawo do sposobu naliczania wypłaconych zasiłków". Informacja ta doprowadziła w konsekwencji do bezpodstawnego zaniżenia odprowadzanych składek na ubezpieczenia społeczne, poczynając od lipca 1993 r. Składki na ubezpieczenie społeczne stanowią dochód Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, będącego funduszem państwowym, którego Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest jedynie dysponentem. Wadliwe rozliczenie i odprowadzenie składek na Fundusz, nawet jeżeli spowodowane zostało błędną informacją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie zwalnia zobowiązanych zakładów pracy od ich naliczenia w prawidłowej wysokości oraz ich zapłaty za okres nieprzedawniony. Ponieważ w sprawie niniejszej nie upłynął okres przedawnienia, o którym mowa w art. 35 ust. 3 ustawy z 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.), przeto dochodzenie ich wyrównania przez pozwany Oddział znajduje uzasadnienie w obowiązujących przepisach prawnych.

W kasacji Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w O.Ś. wnosi o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego zmianę i oddalenie rewizji organu rentowego. Kasacja oparta jest na zarzucie naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a to: art. 6, 8, 9, 10 i 11 KPA. Zdaniem skarżącego, zostały bowiem naruszone zasady: praworządności, przekonywania i "pogłębiania" zaufania do organów państwa, co stara się uzasadnić w obszernych wywodach. W szczególności skarżący podnosi, iż ZUS skutki nieznajomości prawa przez podległych mu pracowników przerzuca na inny podmiot, mimo iż uchybienia występujące w jego działalności nie mogą powodować ujemnych następstw dla zakładu pracy, tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w O.Ś., który działał w dobrej wierze i w zaufaniu do

treści otrzymanej decyzji organu rentowego. O nieprawidłowym obliczeniu przez pracodawcę należnych składek można mówić jedynie wówczas, gdy sam pracodawca spowodował ową nieprawidłowość. W niniejszej sprawie ZUS przez okres prawie 2 lat nie zarzucił Ośrodkowi nieprawidłowości. W demokratycznym i praworządnym państwie prawnym, organa państwa nie mogą stać ponad prawem i muszą ponosić konsekwencje finansowe swoich nieprawidłowych decyzji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podzielając krytyczne uwagi odnośnie działalności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w K., Sąd Najwyższy nie znajduje jednak podstawy do uwzględnienia kasacji. Istota sporu w sprawie sprowadza się do kwestii, czy pismo tego Oddziału z 2 sierpnia 1993 r. można uznać za decyzję. W przypadku przypisania pismu znamion decyzji, organ rentowy nie byłby uprawniony do obciążenia Ośrodka kwotą wypłaconą tytułem zasiłków chorobowych dla pracowników za okres od 1 lipca 1993 r. do kwietnia 1995 r., potrąconą następnie ze składek na ubezpieczenie społeczne. Taka sytuacja w niniejszej sprawie jednakże nie występuje. Uprawnione jest stanowisko Sądu Apelacyjnego, iż brak jest podstawy do uznania tego pisma za decyzję, ponieważ w sprawie istotnie nie zachodziły warunki do wydania decyzji. Pismo to zawierało tylko informację co do sposobu rozliczania kwot wypłaconych tytułem zasiłków chorobowych. Wprawdzie informacja ta była błędna, ale nie powodowała powstania po stronie Ośrodka prawa do zaliczania kwot wypłaconych pracownikom z tego tytułu na poczet składek na ubezpieczenie społeczne. Taką informację organ rentowy mógł w każdym czasie zmienić, podając właściwą interpretację § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 czerwca 1983 r. Należy podkreślić, że przepis ten nasuwał istotne wątpliwości zarówno w praktyce organów rentowych, jak i w orzecznictwie sądowym - po wejściu w życie ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym, która uchyliła ustawę z dnia 26 lutego 1982 r. o opodatkowaniu jednostek gospodarki społecznej oraz po zmianie przepisów Kodeksu cywilnego, regulujących stosunki własnościowe, dokonanej z mocy ustawy z dnia 28 lipca 1996 r. - Dz. U. Nr 55, poz. 32, (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 30 czerwca 1994 r.,

II UZP 14/94, OSNAPiUS 1994 Nr 8 poz. 131). Zastosowanie się przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w O.Ś. do podanej informacji, ma tylko ten skutek, że organ rentowy obciążając Ośrodek kwotą zasiłków chorobowych wypłaconych pracownikom, a potrąconą następnie ze składek na ubezpieczenie społeczne, nie mógł naliczyć odsetek i kary pieniężnej, co też uwzględnił, mając na uwadze, iż sam spowodował tę nieprawidłowość. Nie można podzielić sugestii, iż mylna informacja udzielona przez organ rentowy spowodowała dla Ośrodka ujemne konsekwencje finansowe. Ośrodek w okresie od 1 lipca 1993 r. do kwietnia 1995 r. zaliczał kwoty wypłacanych zasiłków chorobowych na poczet składek na ubezpieczenie społeczne, a tym samym zwiększał o te kwoty swoje finanse. Mając zaś na uwadze inflację, żądana kwota ma obecnie mniejszą wartość.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy oddalił kasację na mocy art. 393¹² KPC.

=====